

PERSTORPS
KOMMUN

Energi- och Klimatprogram

Dokumentnamn: Energi- och Klimatprogram	Beslutad av: Kommunfullmäktiga	Gäller: 2022-2030
Dokumenttyp: Program	Diarienummer: KS 2021/56	Beslutad: 2021-12-15
Version: 1.0	Dokumentansvarig: Plan- och byggchef	Reviderad:
Revideras: 2025	Dokumentet gäller för: Samtliga nämnder, styrelser och förvaltningar	

Vår Vision

”Perstorps kommun skall sträva efter en långsiktigt hållbar utveckling. I Perstorps kommun används inga fossila bränslen. Transporter och uppvärmning sker med förnyelsebara bränslen och energikällor. Energiförbrukningen är låg och kännetecknas av en effektiv användning av förnyelsebara energikällor.”

Om detta styrdokument

Detta styrdokument motsvarar den kommunala energiplanen som lagstodgas enligt 3 § lagen om kommunal energiplanering (1977:439). Utöver dess roll som kommunens styrdokument för tillförsel, distribution och användning av energi inom kommunens gränser innehåller det även kommunala ställningstaganden som syftar till att lokala, regionala, nationella och internationella klimatmål ska kunna uppnås. Dokumentet omfattar Perstorps kommun som geografiskt område, alltså inte enbart kommunens egen verksamhet.

Kommunfullmäktige beslutar om energi- och klimatprogrammet, men för att nå en långsiktigt hållbar energianvändning måste alla invånare och verksamheter i kommunen på sikt involveras i klimatarbetet.

Energi- och klimatprogrammet riktar sig därför huvudsakligen till kommunens nämnder och förvaltningar och ska användas som ett underlag i beslutsprocesser samt implementering av energi- och klimatarbetet i interna mål och planer. Utöver denna primära målgrupp ska programmet även kunna användas av externa aktörer och kommunens medborgare som vill få en inblick i kommunens ställningstaganden och värdegrunder i energi- och klimatfrågor.

Den gällande energi- och klimatstrategin i Perstorps kommun antogs av kommunfullmäktige 2010-09-22 och ersätts av detta program.

Aktualitet och uppföljning

Detta styrdokument gäller för perioden 2021 till 2030 men ska revideras år 2025 så att dokumentet kan anpassas efter nya förhållanden och erfarenheter.

Styrdokumentet är ett program enligt definitionerna i kommunens riktlinjer för styrdokument. Kommunala program innehåller kommunens långsiktiga mål och översiktliga anvisningar men ska inte ta slutlig ställning till metod, utförande eller detaljerade tidsplaner.

Konkreta mål som avser kommunens arbete i energi- och klimatfrågor ska istället formuleras i respektive nämnds mål och verksamhetsplanering, alternativt i nämndspecifika planer antagna av respektive nämnd. Dessa mål och planer ska anpassas efter nämndens kärnverksamhet. Kommunorganisationsövergripande mål i energi- och klimatarbetet som berör samtliga förvaltningar, exempelvis i fråga om belysning och fordonsflotta, ligger inom teknik- och serviceförvaltningens ansvarsområde.

Uppföljning av detta program sker i samband med respektive nämnds årliga redovisning i mål- och resultatstyrningen i ledningssystemet och sammanställs i det årliga miljöbokslutet.

Behov av strategisk miljöbedömning

Perstorps kommun bedömer att en strategisk miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. Miljöbalken (1998:808) inte krävs eftersom energiprogrammet inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Styrdokumentet definieras som ett program och innehåller kommunens långsiktiga mål och översiktliga anvisningar. Det utgör således inte slutligt planeringsunderlag för genomförandet av de åtgärder som föreslås. De åtgärder som föreslås syftar till att främja långsiktig hållbarhet i energi- och klimatfrågor utan betydande negativa konsekvenser. En del åtgärdsförslag kan i senare planering medföra att olika miljömålsintressen ställs i konflikt, men därtill hörande miljökonsekvensbeskrivningar och tillståndsprövningar hanteras lämpligen inom efterföljande planering snarare än inom ramarna för detta program.

Åtgärdsförslagen i energi- och klimatprogrammet innebär ej påverkan på angränsande kommuner eller länsstyrelsens verksamhet som är av sådan art att miljöbedömningen kräver samråd. Energi- och klimatprogrammet skickas dock på remiss till dessa parter.

Innehållsförteckning

Vår Vision	2
Del 1: Inledning.....	5
Del 2: Mål inom klimatarbetet	7
Del 3: Kommunens övergripande energi- och klimatmål	11
Målområde 1 – Klimatsmart Planering	11
Målområde 2 – Effektiv och fossilfri industri.....	13
Målområde 3 – Offentlig Förebild	15
Bilaga 1. Nulägesbeskrivning	19
Bilaga 2. Resultat från enkätundersökning	35
Bilaga 3. Riktlinjer för utformning av nämndernas energi- och klimatmål	37

Del 1: Inledning

Klimatförändringarna orsakade av människan är en av vår tids absolut största utmaningar och har redan orsakat höjda havsnivåer, en högre global medeltemperatur och ändrade nederbördsförhållanden. Till stor del beror dessa klimatförändringar på utsläpp av växthusgaser från fossila bränslen som världens material- och energianvändning ger upphov till.

Vid förbränning av fossila bränslen frisätts ämnen som i årtusenden varit avskilda från de naturliga kretsloppen till atmosfären i form av växthusgaser. Dessa utsläpp sker från vår fossilbränslebaserade el- och värmeutvinning, våra fossilbränsledrivna transporter samt vår produktion av livsmedel och andra kommersiella produkter. Dessa tjänster är nödvändiga för samhällets funktion och utveckling, men det finns stor potential för energieffektivisering och en omställning till mer långsiktigt hållbara lösningar.

Parallellt med det nödvändiga arbetet att fasa ut fossila energikällor väntas samhällets behov av el öka till följd av dess tillväxt. För att elen ska kunna nyttjas inom de områden där den verkligen krävs för att uppnå klimatmålen, till exempel i fråga om fossilbränslefria transporter, är det därför viktigt att all energikonsumtion i samhället effektiviseras så att vi kan minska samhällets samlade behov av energi. Det räcker alltså inte bara att bemöta elbehovet genom att främja en infrastruktur för en hållbar energiproduktion, det är minst lika viktigt att vår nuvarande användning av energin effektiviseras för att minimera meningslösa och resursineffektiva förluster av energi.

För att vi ska kunna möta dessa utmaningar samt de regionala, nationella och internationella målen i klimatarbetet krävs därför en omställning på såväl nationell som lokal nivå. Samhällsutvecklingen är just nu vårt ansvar, och det är därför viktigt att vi alla – invånare, näringsliv, förvaltningar och kommunala bolag – arbetar tillsammans för att nå en hållbar framtid för våra efterkommande generationer.

Kommunens styrmedel i energi- och klimatfrågor

Perstorp är en till kommunorganisationen och invånarantalet sett liten kommun med en stor och mycket energikrävande industrisektor. Industrierna i kommunen stod år 2017 för 79% av energianvändningen i kommunen och 1,4% av den totala energikonsumtionen i Skåne län (*Källa energikontoret Skåne*). Offentlig verksamhet stod samma år för drygt 2% av den totala energikonsumtionen i Perstorps kommun. Kommunorganisationens möjlighet att verka för att de globala, nationella och regionala energi- och klimatmålen ska kunna uppnås kan därför vid första anblick tyckas vara mycket begränsad.

Det är dock värt att understryka att kommunen ansvarar för många frågor inom dess geografiska område, däribland fysisk planering, bygglovsprövning, miljötillsyn och utbildning. Genom denna verktygslåda av nämndernas och bolagens styrmedel kan kommunen alltså även involvera lokala privatpersoner och företag för att gemensamt kunna verka för en mer hållbar energiförsörjning och minskad klimatpåverkan.

I kommunens ”verktygslåda” finns bland annat:

- Planering
- Bygglov
- Fastighetsförvaltning
- Småskalig elproduktion
- Energi- och klimatrådgivning
- Tillsyn
- Perstorps Bostäder AB
- Perstorp Näringsliv AB
- Perstorps Fjärrvärme AB
- Information
- Kommunikation
- Utbildning
- Upphandling
- Avtal
- Investeringar
- Regional samverkan

Genom fysisk planering kan kommunen främja förnybar energiproduktion och effektivt energiutnyttjande genom den planering av markanvändning och bebyggelseutveckling som görs i översiktsplanen. Tätare bebyggelse kan exempelvis vara fördelaktigt för såväl främjandet av kollektivtrafiken som för möjligheten till fjärrvärmeanslutning. Vid detaljplanläggning kan terräng och väderstreck beaktas för att minska uppvärmningsbehovet av byggnader och möjligheten för solenergi på tak. I exploateringsavtal och markanvisningsavtal kan kommunen och byggherre komma överens om villkor för nya byggnader. Kommunen kan även genom sin planering av bil-, gång- och cykelvägar påverka valen av olika färdmedel och transportsätt.

Kommunorganisationen kan direkt styra den egna energianvändningen och miljöpåverkan i frågan om exempelvis upphandlingar, transporter, användandet av lokaler och drift av tekniska anläggningar. Även de kommunala bolagen har genom prissättning, policy och projekt en stor betydelse för hur energianvändningen utvecklas i kommunen.

Rådgivning samt tillsyn och prövning av små och medelstora verksamheter som utförs av det kommunala miljöförbundet kan nyttjas för att identifiera åtgärder som minskar företagens klimatpåverkan genom energieffektivisering och minskade utsläpp. En närmare samverkan med kommunens industrier och lantbruk kan även främja en samlad energieffektivisering och en större produktion av förnybar energi genom utökat fokus på industriell symbios och synergieffekter.

Kommunen har även en stor möjlighet att sprida information såväl inom som utom den kommunala organisationen. Via den kommunala energi- och klimatrådgivningen kan kommunens invånare, föreningar samt små och medelstora företag få kostnadsfri rådgivning för att minska sin energianvändning, övergå till förnybar energi, sänka energikostnader och minska sin miljöpåverkan. Kommunen kan också sprida medvetenhet om vad och hur kommunens invånare kan göra för att främja ett hållbart samhälle genom riktad information till allmänheten eller inom skolans sfär.

Ett annat medel för informationsspridning kan vara något så enkelt som att synliggöra de energi- och klimatsatsningar som kommunen gör. Om man exempelvis tydligt märker upp kommunens eldrivna tjänstefordon visar man inte bara att man kan satsa på elfordon även utanför stadsregionerna, utan bjuder även vid platsbesök in enskilda kommuninvånare och företag till samtal om de praktiska erfarenheterna av fordonen. På så sätt kan kommunanställda verka som ambassadörer för en hållbar omställning.

Del 2: Mål inom klimatarbetet

De frågor som behandlas i detta program är mycket omfattande och kommunens åtaganden utgår därför från de mål som satts för klimatarbetet på internationell, nationell och regional nivå. Nedan beskrivs kortfattat de internationella, nationella och regionala mål som har störst betydelse och relevans för programmets syfte.

Internationella klimatmål

Parisavtalet

I december 2015 enades världens länder om att den globala temperaturökningen ska hållas långt under 2 grader och att ansträngningar ska göras för att den inte ska överstiga 1,5 grader jämfört med förindustriell tid. Avtalet har ratificerats av EU och sätter därmed ramen även för klimat- och energiarbetet i Sverige.

Agenda 2030

Sverige har även antagit den globala utvecklingsagendan, Agenda 2030, som beslutades på FN:s toppmöte i New York i september 2015. Agendan innehåller 17 mål varav flera direkt eller indirekt anknyter till klimat- och energifrågor, däribland målen ”Hållbar energi för alla”, ”Hållbar industri, innovationer och infrastruktur”, ”Hållbara städer och samhällen”, ”Hållbar konsumtion och produktion” samt ”Bekämpa klimatförändringen”.

Europeiska Unionens klimatmål

EU har som målsättning att utsläppen av växthusgaser ska ha minskat med minst 40% jämfört med 1990 års nivåer senast 2030 och 80-95% till år 2050. Till 2030

ska även andelen förnybar energi på EU-nivå uppgå till 32%, andelen förnybar energi inom transportsektorn ska vara 14% och man ha minskat energianvändningen med minst 32,5% genom energieffektivisering.

Nationella klimatmål

Generationsmålet

Generationsmålet har av Sveriges riksdag definierats som att det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Sveriges miljömål

”Begränsad klimatpåverkan”, ett av Sveriges 16 miljö kvalitetsmål, sätter de övergripande ramarna för Sveriges klimatpolitik och anger att halten av atmosfäriska växthusgaser ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Målet förtydligar vidare att Sverige och andra länder har ett gemensamt ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Även miljö kvalitetsmålet för ”God bebyggd miljö” tar upp energifrågan och anger nationella målsättningar för hållbar samhällsplanering, bebyggelse- och infrastruktur samt hushållning med energi och naturresurser som är viktigt att förhålla sig till i klimat- och energiarbetet.

Det klimatpolitiska ramverket

Det klimatpolitiska ramverket för Sverige antogs av riksdagen i juni 2017 och innehåller nationella klimatmål, en klimatlag samt ett oberoende klimatpolitiskt råd. Enligt det nya långsiktiga klimatmålet ska Sverige senast 2045 inte ha något nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Etappmålen anger att utsläppen av växthusgaser från de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter bör vara minst 63% lägre år 2030 jämfört med 1990 års utsläpp, minst 75% lägre år 2040 och minst 85% lägre år 2045.

Utsläppen från inrikes transporter (undantaget inrikes luftfart som ingår i EU:s utsläppshandelssystem) ska enligt ramverkets målsättning minska med minst 70 procent jämfört med 2010 senast år 2030.

Energiöverenskommelsen

Fem av riksdagspartierna enades år 2016 om att Sverige ska övergå till 100% förnybar elproduktion till år 2040 samt att energianvändning ska vara 50% mer effektiv jämfört med 2005 års användning senast 2030.

Omställning till cirkulär ekonomi

Regeringen antog år 2020 en strategi för omställning till cirkulär ekonomi i Sverige, med visionen av ett samhälle där resurser används effektivt i giftfria cirkulära flöden och ersätter jungfruliga material. Sveriges kommuner pekas ut som viktiga aktörer i strategin i fråga om information, innovation och teknikutveckling för att främja en avfallshantering som bidrar till cirkulära och fossilfria materialflöden, samt kommunernas roll i fysisk samhällsplanering och bebyggelseutveckling.

Regionala klimatmål

De regionala klimatmålen beskrivs i den gällande klimat- och energistrategin för Skåne, utgiven 2018. Strategin beskriver fem klimatmål för region Skåne:

- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser i Skåne vara minst 80 procent lägre än år 1990.
- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från konsumtion i Skåne vara högst 5 ton koldioxidekvivalenter per person och år.
- År 2030 ska energianvändningen i Skåne vara minst 20% lägre än år 2005 och utgöras av minst 80% förnybar energi.
- År 2030 ska andelen resor som görs med cykel eller gång vara minst 30% och andelen resor som görs med kollektivtrafik vara minst 28% av det totala antalet resor i Skåne.
- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne vara minst 70% lägre än år 2010.

Kommunala mål och styrdokument

Kommunövergripande mål

Kommunfullmäktige har fastställt att Perstorp ska vara ett hållbart samhälls-socialt, ekonomiskt och miljömässigt.

Perstorps Vision för ett hållbart samhälle 2030

Perstorps kommun har tagit fram en vision för kommunens utveckling, vision 2030, som antagits av Kommunfullmäktige 2013. Dokumentet presenterar kommunens utvecklingsvision utifrån fem huvudområden, däribland hållbar utveckling som i sin tur har fem undervisioner. Dessa visioner är:

- Miljö- och jämlikhetsfrågor genomsyrar all kommunens verksamhet
- Utvecklingen är ekonomiskt och miljömässigt hållbar
- Kommunens miljömål redovisas i bokslutet
- Kommunens verksamheter och transporter är klimatneutrala
- Minskad avfallsmängd i kommunen

Översiktsplan 2030

Perstorps gällande översiktsplan antogs år 2020 och är kommunens huvudsakliga styrdokument för planering av mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen har en stark koppling till energi- och klimatfrågan genom dess ställningstaganden i fråga om planering och byggande. Planförslaget medför ett utökat energibehov inom planområdet till följd av samhällets och näringslivets utveckling. Det är därför viktigt att såväl energibesparande åtgärder som en mer hållbar energiproduktion främjas så att utvecklingen inte sker på bekostnad av miljön och därtill kopplade målsättningar.

En utredning angående kommunens förutsättningar för vindkraft och solenergi togs fram som ett underlag till översiktsplanen.

Miljömålsprogram för Perstorps kommun

Det lokala miljömålsprogrammet för Perstorps kommun redovisar lokala mål, delmål och åtgärder som anpassats specifikt för kommunens tillstånd och förutsättningar utifrån de nationella och de skånska miljömålen. Miljömålet Begränsad klimatpåverkan uteslöts från miljömålsprogrammet eftersom de relevanta frågorna hanterades i miljömålets systemdokument, kommunens föregående energi- och klimatstrategi.

Då detta energi- och klimatprogram ersätter den tidigare energi- och klimatstrategin blir det därmed även kommunens nya styrande dokument för miljömålet Begränsad klimatpåverkan

Avfallsplan

Kommunens avfallsplan är gemensam med grannkommunerna Klippan och Örkelljunga och löper mellan 2019-2022. I planen beskrivs mål och åtgärder som syftar till att minska såväl avfallets mängd som dess farlighet och anknyter främst till detta dokument i fråga om beteendepåverkan för att främja utvecklingen mot en hållbar konsumtion samt renhållningsbolagets transporter.

Övriga styrdokument

Andra styrdokument som har relevans för energi- och klimatprogrammet är digitaliseringsprogrammet, gång- & cykelplanen samt pågående arbete med naturvårdsprogram, grönstrukturplanen och risk- och sårbarhetsanalys.

Energi- och klimatfrågor är också en särskilt belyst fråga i flera regionala dokument och strategier, såsom den regionala planen för infrastruktur för laddfordon och förnybara drivmedel, den regionala utvecklingsstrategin för Skåne och det pågående arbetet med den nya regionplanen för 2022-2040.

Del 3: Kommunens övergripande energi- och klimatmål

Vår Vision

”Perstorps kommun skall sträva efter en långsiktigt hållbar utveckling. I Perstorps kommun används inga fossila bränslen. Transporter och uppvärmning sker med förnyelsebara bränslen och energikällor. Energiförbrukningen är låg och kännetecknas av en effektiv användning av förnyelsebara energikällor och elenergi.”

Strategiska inriktningar

Kommunens arbete i klimat och energifrågor utgår huvudsakligen från de nio prioriterade åtgärdsområden som pekats ut i region Skånes klimat- och energistrategi. Perstorp kommun bedömer att kommunorganisationen utifrån dess omständigheter har bäst möjlighet att meningsfullt verka för regionens samlade energi- och klimatarbetet genom att tid och resurser prioriteras för tre av dessa målområden. Dessa är:

- Klimatsmart planering
- Effektiv och fossilfri industri
- Offentlig förebild

Målområde 1 – Klimatsmart Planering

Kommunen har genom den fysiska planeringen ett tungt ansvar och omfattande inflytande i det samspel mellan bebyggelse, infrastrukturer, transporter och energilösningar som krävs för att säkra en långsiktigt hållbar framtid för Perstorp. Frågor som uppvärmning av bostäder, dagliga transporter, välmotiverad markanvändning och byggsektorns miljöpåverkan är alla av stor betydelse för detta arbete.

<p>Målsättning: Energi- och klimataspekter såsom lokal och förnybar energiproduktion, hållbara transporter och ett hållbart byggande ska vara självklara och betydande underlag i all fysisk planering.</p>
--

A. Planera markanvändning för att säkra framtida behov

Huvudaktör: Kommunstyrelsen

Medaktör: Samtliga kommunala förvaltningar och bolag

Genom god planering kan kommunen avsätta lämpliga ytor för energitekniska anläggningar och den infrastruktur som krävs för en god samhällsutveckling utan att detta sker på bekostnad av miljön. Att belysa energifrågan i ett tidigt skede innebär dessutom att man möjliggör mer storskaliga lösningar och satsningar som skulle bli alltför ekonomiskt och tekniskt krävande att anlägga i efterhand. För att undvika intressekonflikter mellan kommunens mål är det även viktigt att planeringen sker tvärssektoriellt.

B. Planera bebyggelse för att minska behovet av transporter

Huvudaktör: Kommunstyrelsen, Byggnadsnämnden

Medaktör: Tekniska utskottet

Det finns i dagsläget relativt goda möjligheter att resa med kollektivtrafiken i väst- och östlig färdriktning via tåg. Avsaknaden av busstrafik till Perstorps tätort begränsar dock avsevärt möjligheten att färdas kollektivt såväl inom kommunens gränser som från närliggande orter i nord-sydlig riktning inom rimlig pendlingstid. Kommunen ska därför i samverkan med Perstorps föreningar, näringsliv, gymnasieskola och övriga berörda kommuner verka för att en ny bussförbindelse längs väg 108 tillkommer.

Som en del i detta arbete är det viktigt att genom god planering tillgodose att såväl kommuninvånarna som inpendlare har rimliga avstånd från tåg- och busstation till bostäder, servicefunktioner, arbetsplatser, fritidssysselsättningar med mera, samt en god infrastruktur för gång och cykeltrafik inom orten. Ny bebyggelse och målpunkter ska därför företrädesvis och i den mån det är möjligt planeras i kollektivtrafiksnära läge eller åtminstone i kluster som kan utgöra en realistiskt god grogrund för framtida hållplatser.

Genom att planera bebyggelsen med korta avstånd mellan bostäder, verksamheter, handel och andra vardagsfunktioner kan man även underlätta gång- och cykeltransporter och minska antalet godstransporter. Av denna anledning ska nybyggnation i första hand ske genom förtätning av befintlig bebyggelse eller förläggas på redan bebyggd mark.

C. Skapa en långsiktigt hållbar infrastruktur

Huvudaktör: Kommunstyrelsen, Tekniska utskottet, Byggnämnden, Perstorps Bostäder, Perstorps Näringsliv

Genom en välplanerad infrastruktur kan man främja hållbara resalternativ. I detta syfte ska kommunen arbeta för att dess nät av gång- och cykelbanor är trafiksäkra och attraktiva för såväl ortsbefolkningen som inpendlare. För att ytterligare främja cyklandet är det även viktigt att säkra cykelparkeringar upprättas vid strategiska samhällsfunktioner så att man kan ställa ifrån sig sin cykel med trygghet.

En fortsatt utbyggnad av bredbandsnätet är också av stor vikt i denna fråga då det gynnar distansarbete, digitala möten samt användningen av e-tjänster och därigenom minskar behovet för resor.

Genom en satsning på kommunens grönstrukturer kan man öka upptaget av de koldioxidutsläpp som alstras från lokaltrafiken och transporter. Utöver dess funktion som en kolsänka bidrar även grönstrukturer till en mer estetiskt

tilltalande bebyggd miljö och andra ekosystemtjänster, till exempel en bättre dagvattenhantering genom växternas vattenupptag.

D. Bemöt behovet av infrastruktur för laddningsbara fordon

Huvudaktör: Kommunstyrelsen, Tekniska utskottet, Byggnämnden, Perstorps Bostäder, Perstorps Näringsliv

Omställningstakten till en allt större andel laddningsbara personbilar är hög och förväntas öka ytterligare under de kommande åren. Perstorps kommun har redan i dagsläget investerat i allmäntillgängliga laddningsposter i anslutning till järnvägsstationen, men för att bemöta den ytterliga elektrifiering som förutspås kommer ytterligare investeringar i infrastruktur för laddning av elfordon att krävas.

Källa: *Regional plan för infrastruktur för laddfordon och förnybara drivmedel*

Kommunen behöver därför se över möjligheten för ytterligare laddningsinfrastruktur som kan täcka den egna verksamhetens behov och för att tillgodose behoven vid kommunala besöksmål. Kommunen behöver också lägga grunden för laddningsmöjligheter för Perstorps Bostäders hyresgäster samt skapa förutsättningar för den infrastruktur som krävs för att privata verksamheter och arbetsgivare ska kunna erbjuda sina kunder och anställda laddningsmöjligheter.

E. Lagg grunden för klimatsmart energiproduktion, distribution & konsumtion

Huvudaktör: Kommunstyrelsen, Tekniska utskottet, Byggnämnden, Perstorps Bostäder, Perstorps Näringsliv

Medaktör: Perstorps Fjärrvärme, Närab

Möjligheten för såväl storskalig energiutvinning som småskalig elproduktion på solexponerade tak ska beaktas i kommunens planering. Även energiprestanda och möjligheten för fjärrvärmeanslutning ska vägas in i planer och kvalitetsprogram, och förtätning prioriteras till fjärrvärmeområden.

Samhällsplaneringen ska användas som ett verktyg för att skapa förutsättningar för en cirkulär ekonomi, exempelvis i fråga om avfall, kretslopp och resurseffektivitet. Planeringen ska företrädesvis syfta till en kontinuerlig effektivisering och ett minskat behov av transporter, uppvärmning, resurser, avfall och eltillförsel utan att detta sker på bekostnad av samhällets utveckling.

Målområde 2 – Effektiv och fossilfri industri

Perstorp är en bruksort med en stor industrisektor av framförallt energikrävande tillverkningsindustri. Industri- och byggsektorn stod år 2017 för närmare 80% av energikonsumtionen inom kommunens gränser, vilket kan jämföras med att

cirka 2% av energianvändningen samma år var inom den offentliga sektorn (se nulägesbeskrivning i bilaga 1).

Dagens industri präglas av krav på mer miljövänlighet, såväl från myndigheter som av marknadens efterfrågan. Av denna anledning drivs stora delar av innovationen inom området just genom industrin och dess förmåga att anpassa och förnya sig genom ny teknik och nya arbetssätt. Även utöver produktframställningen finns det i regel betydande energieffektiviseringspotential i stödprocesser såsom ventilation, tryckluft och belysning, även för verksamheter utanför tillverkningssektorn.

Kommunen saknar rådighet över enskilda verksamheters energianvändning, men bedömer att det likväl finns en stor möjlighet att verka för ett mer hållbart samhälle genom att mer indirekt stötta verksamheterna i deras omställningsarbete.

Målsättning: Perstorps kommun ska verka för att stötta näringslivets arbete i hållbarhetsfrågor och främja ett gott informationsutbyte mellan privat och offentlig sektor.

F. Införliva energifrågan i tillsyn

Huvudaktör: Direktionen för Söderåsens Miljöförbund

De kontakter med verksamheter som sker i samband med rådgivning och miljötillsyn inom det kommunala ansvaret utgör en naturlig grund för dialog kring verksamhetens energihushållning och energieffektiviserande åtgärder. Utöver denna mer rådgivande roll kan även arbetet med energifrågor i större utsträckning inkluderas i den fortlöpande egenkontrollen och i krav på åtgärdsprogram för företag med en ineffektiv energianvändning.

Den kommunala miljötillsynen i Perstorps kommun utförs av Söderåsens Miljöförbund, ett kommunalförbund med flera delägarkommuner, och omfattas därför inte direkt av detta styrdokument. Det åligger således kommunens ledamöter i miljöförbundets politiska direktion att verka för att dessa frågor införlivas som en betydande del av miljöförbundets tillsyn av verksamheter inom kommunen.

Länsstyrelsen Skåne ansvarar bland annat för tillsynen över de företag som finns i Perstorps industripark och är därför också en viktig samverkanspart i såväl det samlade tillsynsarbetet som för erfarenhetsutbyte.

G. Uppmärksamma den kommunala energi- och klimatrådgivningen

Huvudaktör: Direktionen för Söderåsens Miljöförbund, Kommunstyrelsen

Medaktör: Byggnadsnämnden

Perstorps kommun erbjuder kostnadsfri energi- och klimatrådgivning för kommunens invånare, föreningar samt små och mellanstora företag via Söderåsens miljöförbund. För att denna service ska kunna nyttjas så optimalt som möjligt ska kommunen och dess bolag verka för att uppmärksamma denna tillgång. Detta särskilt för företag och föreningar som inte har en återkommande miljötillsyn.

H. Samverkan för erfarenhetsutbyte och ökad resurseffektivitet

Huvudaktör: Direktion för Söderåsens Miljöförbund, Kommunstyrelsen, Tekniska utskottet

Medaktör: Perstorps Fjärrvärme, Perstorps Näringsliv, Perstorps Bostäder

Kommunen ska verka för ett nära samarbete med näringslivet så att man gemensamt kan sträva mot en hållbar omställning. Genom att skapa ett forum för kommunens näringsliv med kommunen som samordnare kan man underlätta erfarenhetsutbyte samt möjligheten att tillvarata och öka utbytet av material, tjänster och energiresurser genom så kallad industriell symbios. På så sätt kan man identifiera åtgärder som kan minska kostnader och miljöpåverkan såväl inom privat som offentlig sektor.

Ett etablerat forum av detta slag skulle även väsentligt underlätta möjligheten att samordna föreläsningar från externa experter inom området för att nå så många företag som möjligt. Genom att detta samordnas lokalt kan man dessutom minska behovet av transporter kopplade till fortbildning inom området.

Målområde 3 – Offentlig Förebild

Kommunen är genom sina bolag och förvaltningar i sig verksamhetsutövare och energikonsument i fråga om bland annat upphandlingar, tjänstefordon, tjänsteresor och förvaltning av kommunalt ägda verksamheter, markområden, lokaler och bostäder. Att kommunen själv föregår med gott exempel i energi- och klimatfrågor är därför en grundförutsättning för att skapa trovärdighet och en känsla av rättvisa i kommunens arbete jämte den privata sektorn och kommunens invånare.

En stor del av information- och erfarenhetsspridningen i fråga om exempelvis miljöfordon, energibesparande åtgärder och klimatsmart konsumtion sker genom kontakter med närstående som man redan har ett gott förtroende för. Därför ska energi- och klimatinvesteringar i kommunens verksamheter och kompetenshöjning av kommunens anställda även ses som väsentliga steg för att sprida kunskap och erfarenheter både inom och utanför kommunens gränser.

<p>Målsättning: Kommunen ska verka för att dess uppdrag bedrivs på ett långsiktigt hållbart sätt som dess anställda och invånare kan känna en stolthet för.</p>
--

I. Ställ och följ upp energi- och klimatkrav i upphandlingar

Huvudaktör: Kommunstyrelsen

Medaktör: Tekniska utskottet

Vid alla upphandlingar av varor, produkter och tjänster ska det finnas hållbarhetskrav lägst enligt upphandlingsmyndighetens baskriterier eller motsvarande. Kommunen ska därutöver eftersträva att klimat- och energikrav kontinuerligt optimeras och aktualiseras i takt med utveckling inom området. Efterlevnaden ska följas upp.

J. Synliggör kommunens satsningar inom klimat- och energiområdet

Huvudaktör: Kommunstyrelsen, Tekniska utskottet, Perstorps Näringsliv, Perstorps Bostäder

Medaktör: Samtliga kommunala förvaltningar och bolag

Kommunen ska verka för att upplysa dess invånare om de energi- och klimatinvesteringar som görs. Utöver den kommunikation som kan ske genom pressmeddelanden eller information på kommunens hemsida ska även möjligheten för mer permanent information beaktas. Som exempel kan kommunens miljöfordon tydligt försees med dekaler som synliggör drivmedelstyp, och kommunala fastigheter med lokal elproduktion kan försees med informationsskyltar som inte bara förkunnar vilka energivinster som görs, utan även information om hur man som privatperson kan göra liknande satsningar.

K. Främja kommunanställdas fortbildning i energi- och klimatfrågor

Huvudaktör: Kommunstyrelsen

Medaktör: Samtliga kommunala förvaltningar och bolag.

Kommunen ska tillgodose att dess anställda och politiker har god möjlighet att fortbilda sig för kompetenshöjning i energi- och klimatfrågor inom ramarna för sina uppdrag.

L. Prioritera fossilbränslefria tjänsteresor

Huvudaktör: Kommunstyrelsen

Medaktör: Samtliga kommunala förvaltningar och bolag

Kommunens förvaltningar och bolag ska verka för att de resor som genomförs inom tjänsten ska vara motiverade och i största möjliga mån fossilbränslefria. Även möjligheten att minska antalet omotiverade tjänsteresor, exempelvis genom att möten som normalt kräver resor utförs digitalt om fysisk närvaro inte behövs, ska beaktas. Som ett led i detta arbete bör en resepolicy tas fram och kontinuerligt följas upp.

Övriga åtgärder

M. Kartlägg kommunens klimatpåverkan och hur den kan minimeras

Huvudaktör: Kommunstyrelsen

Medaktör: Samtliga kommunala förvaltningar och bolag

För att effektivt kunna arbeta med en klimatomställning inom den kommunala organisationen på ett uppföljbart sätt är en grundförutsättning att den nuvarande situationen kartläggs genom en koldioxidinventering. Denna kan sedan användas som en bas för att beräkna hur utsläppen förändras och som en utgångspunkt för att identifiera de åtgärder som kan ge störst miljövinster på kortast tid och till högst kostnadseffektivitet.

N. Hållbar förvaltning av kommunalägda fastigheter

Huvudaktör: Tekniska utskottet, Perstorps Bostäder, Perstorps Näringsliv

Medaktör: Samtliga kommunala förvaltningar och bolag

Det finns en stor potential för att minska energianvändningen inom fastighetssektorn, såväl genom nya investeringar som genom effektiviseringsåtgärder inom det befintliga beståndet. Utöver de rent miljömässiga värdena av energieffektiviseringen finns det ofta även möjlighet till ekonomiska besparingar genom åtgärderna eftersom minskade energiförluster medför lägre driftskostnader som ofta kan återbetala investeringen på relativt kort tid. Vid nybyggnation och renovering ska därför högsta energiprestanda eftersträvas och möjligheter för småskalig energiproduktion beaktas.

När energideklarationer tas fram för kommunalägda fastigheter ska de energieffektiviseringsåtgärder som föreslås granskas utifrån ett livscykelperspektiv så att kostnadseffektiva åtgärder kan identifieras och genomföras.

För att ge ytterligare incitament för energibesparingsåtgärder bör hyran för kommunala fastigheter och lokaler anpassas efter energiförbrukningen.

O. Fortsatt omställning till en fossilfri fordonsflotta

Huvudaktör: Kommunstyrelsen, Tekniska utskottet

Medaktör: Samtliga kommunala bolag utanför fordonsflottan, Räddningstjänsten

Kommunen ska aktivt arbeta för att kommunens uppsättning av tjänstefordon ska vara miljöklassade, energieffektiva och fossilbränslefria. El och biogas prioriteras framför andra drivmedel vid inköp av lätta motorfordon. Detsamma ska eftersträvas av kommunens företrädare i styrningen för dess bolag och kommunala förbund.

En helt elbilsbaserad fordonsflotta kan medföra problem vid långsiktiga strömavbrott eftersom flera samhällsviktiga kommunala uppdrag kräver tillgång till bil. Av denna anledning bör man eftersträva en variation av förnybara drivmedel i fordonsflottan. Även möjligheten av laddhybrider bör beaktas, men även då företrädevis med möjlighet till förnyelsebara förbränningsdrivmedel som etanol eller biodiesel, ett område där tekniken i dagsläget är något eftersatt.

För bättre samordning i detta arbete och tillhörande upphandlingar bör en gemensam kommunal bilpool inrättas under teknik och serviceförvaltningen istället för att varje förvaltning har sina egna tjänstefordon. För att främja bilfria tjänsteresor när man inte ska så långt är det även önskvärt att kommunen cyklar kan bokas i samma system så att möjligheten för detta blir synligare.

P. Integrera energi- och hållbarhetsfrågor i undervisningen

Huvudaktör: Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden

Medaktör: Närab, Perstorps Fjärrvärme, Byggnämnden, Kommunstyrelsen

Genom skolan har kommunen en möjlighet att förmedla information och klimatmedvetenhet till ett stort antal hushåll. Därför är informationsåtgärder i hållbarhetsfrågor, som redan ingår i skolverkets läroplaner för flera ämnen såsom hemkunskap, biologi och samhällskunskap, ett bra sätt att nå såväl eleverna som deras föräldrar. Utöver moment i läroplanen och befintligt undervisningsmaterial kan frågorna även särskilt belysas genom temadagar eller studiebesök på exempelvis fjärrvärmeverket för att ge eleverna en bättre insikt i energi- och hållbarhetsfrågor.

Q. Hållbar konsumtion av livsmedel

Huvudaktör: Tekniska utskottet, Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden

Medaktör: Kommunstyrelsen

Valet av den mat som serveras inom kommunal verksamhet ska präglas av låg klimatpåverkan. Av denna anledning ska ekologiska och närproducerade livsmedel prioriteras, och vid planering av matsedeln ska valet av råvaror anpassas efter säsong så att man i högre utsträckning kan välja mat som inte transporterats så långt. För att vi långsiktigt ska kunna uppnå hållbarhetsmålen krävs även att våra val av livsmedel präglas av en högre klimatmedvetenhet. Det kött som köps in bör därför företrädevis vara närproducerat, och helst komma från djur som används för naturvårdsbete, och vegetariska alternativ behöver få en mer framträdande roll.

Kommunen ska även aktivt arbeta för att minska matsvinnet inom alla dess verksamheter. Dessa åtgärder ska synliggöras för brukarna så att goda exempel kan framhävas, särskilt inom skolan.

Bilaga 1. Nulägesbeskrivning

Geografi och befolkning

Perstorps kommun är belägen i norra Skånes inland och gränsar till Örkelljunga, Hässleholms och Klippans kommuner. Perstorps kommun är Skånes till folkmängden minsta kommun och hade ca 7500 invånare vid årsskiftet 2019-2020.

Av kommunens invånare bor cirka 82% i tätorten, 4% i småort och 14% i landsbygd. Till ytan är Perstorps kommun 162,8 km² stor och är därmed den 6:e minsta kommunen i Skåne sett till storleken. Kommunen domineras av skog och 74,3% av arealen är skog eller skogbevuxen myr. Endast 6,5% av kommunytan är bebyggd, varav 3,5% är tätort, vilket är en relativt låg siffra för Skåne. Av resterande mark i kommunen är 12,8% jordbruksmark och 6,8% övrig mark.
Källa: SCB

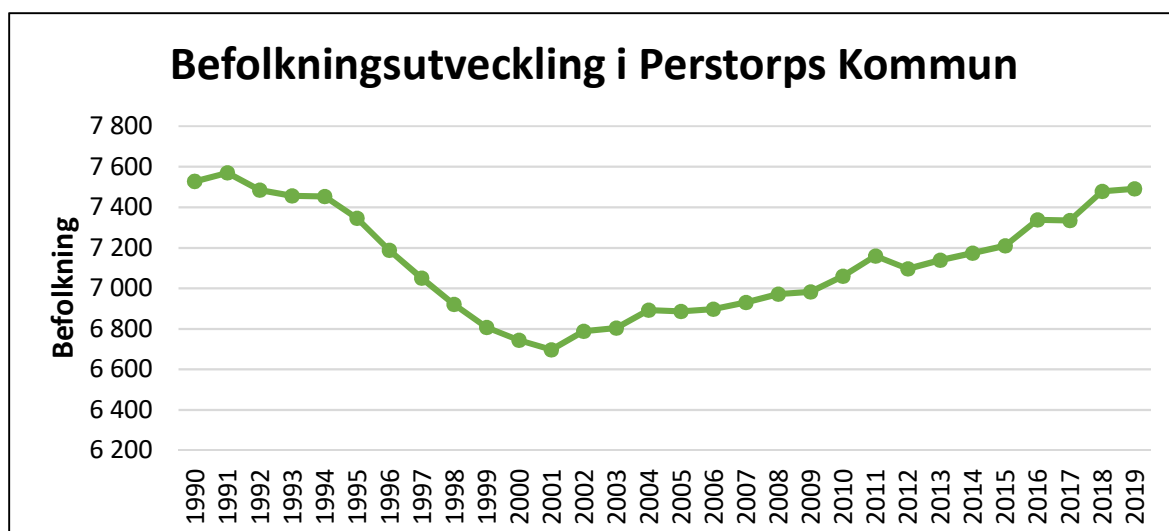
Näringsliv

Perstorps kommuns näringsliv domineras av tillverkningsindustri som utgör över hälften av arbetstillfällena. Speciellt för Perstorps kommun är den stora kemiska tillverkningsindustrin med Perstorp AB och flera andra företag inom Perstorps industripark. Inom dessa företag finns närmare två tusen arbetstillfällen. Cirka 77% av de som arbetar i kommunen är sysselsatta inom den privata tjänstesektorn, framförallt inom tillverknings- och utvinningsbranschen, och 23% inom den offentliga tjänstesektorn.
Källa: SCB

Befolkningsutveckling

Många mål i klimatarbetet utgår från år 1990 som basår i fråga om utsläppsnivåer och energianvändning. För att få en så heltäckande bild av ändringarna som möjligt är det därför viktigt att sätta data i relation till befolkningsutvecklingen.

I Perstorps kommun har invånarantalet under större delen av nittiotalet varit avtagande. Sedan år 2002 har befolkningen ökat, men understiger fortfarande 1990 års befolkningsnivå.

Figur 1: Befolkningsutveckling i Perstorps kommun 1990-2019 (Källa: SCB)

Energianvändning i Perstorps kommun

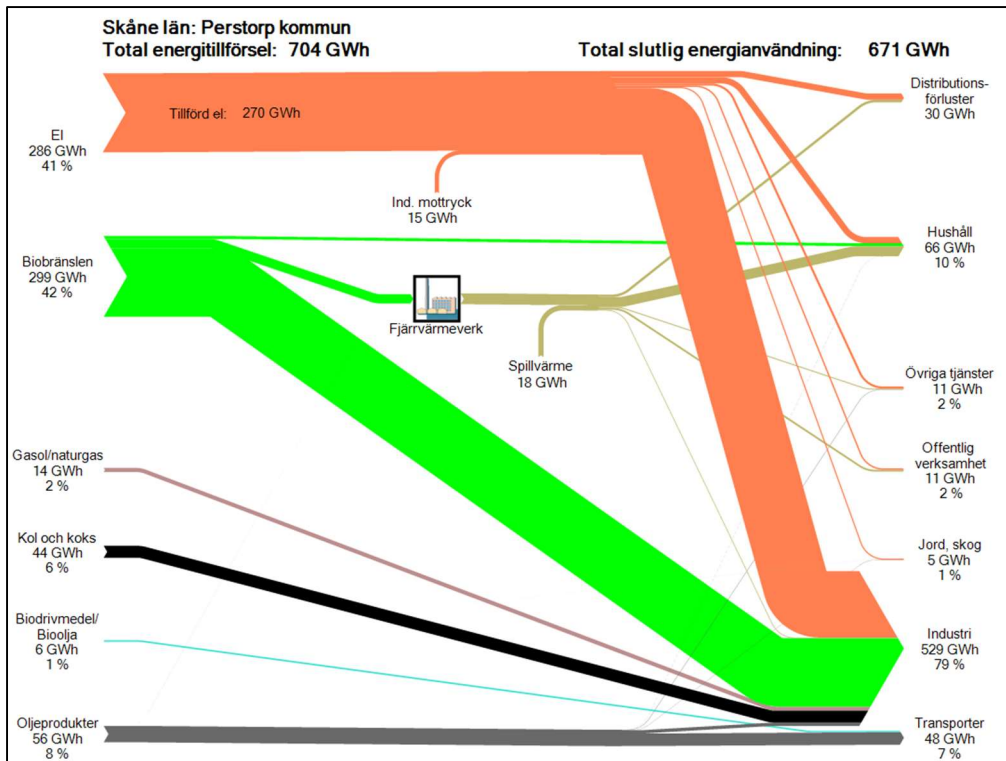
Energianvändningen i Perstorps kommun präglas av en stor industrisektor och en liten befolkning. Det är mot denna bakgrund inte så överraskande att energikonsumtionen i förhållande till invånarantal blir mycket hög. År 2018 var Perstorps energiförbrukning per capita 86 MWh per invånare; näst högst i Skåne och tjugofjärde högst bland Sveriges 290 kommuner.

Källa: *Energimyndigheten och SCB*

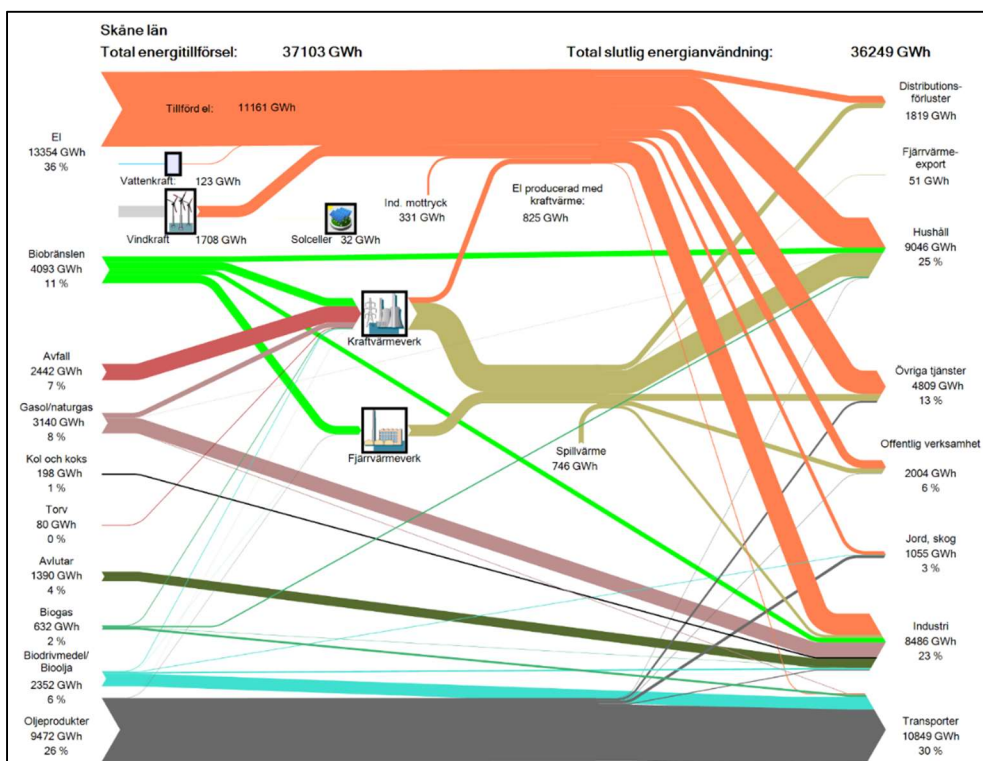
Energibalansen inom kommunens geografiska område år 2017 visualiseras nedan i ett så kallat Sankey-diagram (figur 2). Ur diagrammet framgår att den totala energitillförseln till kommunen var 704 GWh, vilket innebär att Perstorps kommun, som har drygt 0,5% av länets befolkning, stod för ungefär 1,8% av dess energikonsumtion.

Energitillförseln domineras av bibränslen (42%) samt tillförd el (41%). Industrisektorn står för den stora medparten av slutanvändningen, hela 79%, följt av hushåll och transporter, som står för 10% respektive 7%. Drygt 16% av den totala energitillförseln är fossila bränslen (naturgas, kol, koks och oljeprodukter).

År 2017 generades cirka 15 GWh av den förbrukade elektriciteten inom kommunen i form av energi alstrad i Industriparkens ångcentral, som även gav upphov till drygt 32% av den fjärrvärme som levererades till hushållen. Detta förhållande varierar givetvis från år till år beroende på industrins produktion. Under 2020 var andelen fjärrvärme alstrad från industrispillvärmerna drygt 21%, och fjärrvärmeverket har försetts med en ny en turbin som väntas generera ytterligare 1200 MWh el per år.

Figur 2: Sankey-diagram som beskriver energiflöden i Perstorps kommun år 2017. Figuren visar schematiskt flödena från tillförd energi (vänster) till slutanvändare (höger). (Källa: *Energikontoret Skåne*)

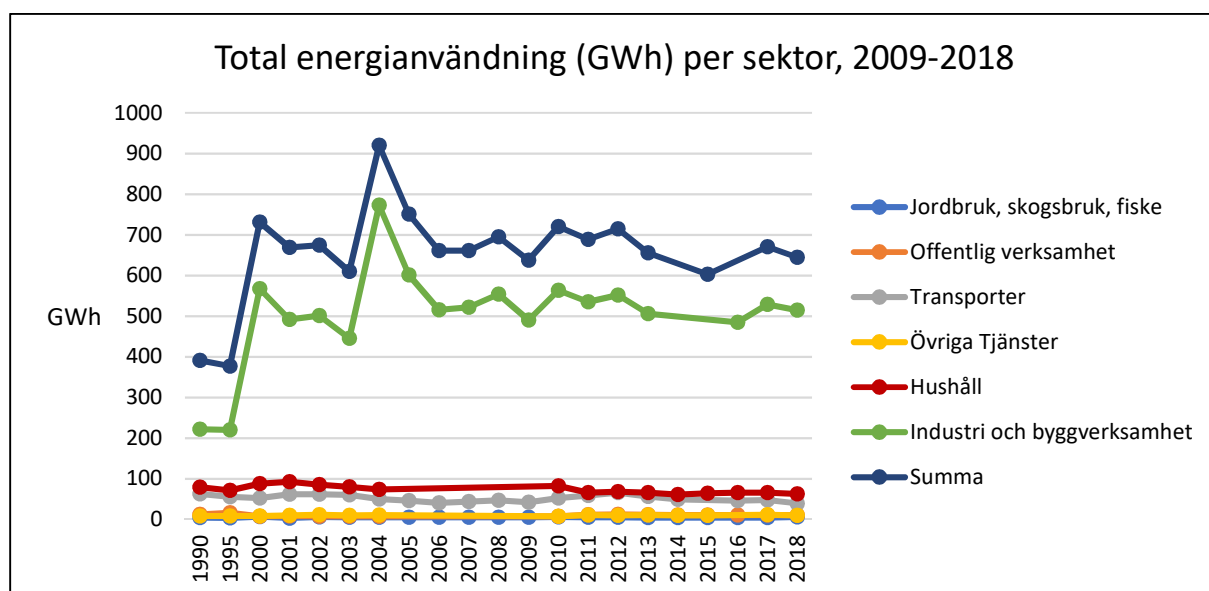
Figur 3: Sankey-diagram som beskriver energiflöden i Skåne län 2017. Figuren visar schematiskt flödena från tillförd energi (vänster) till slutanvändare (höger). (Källa: *Energikontoret Skåne*)

Slutanvändning per sektor

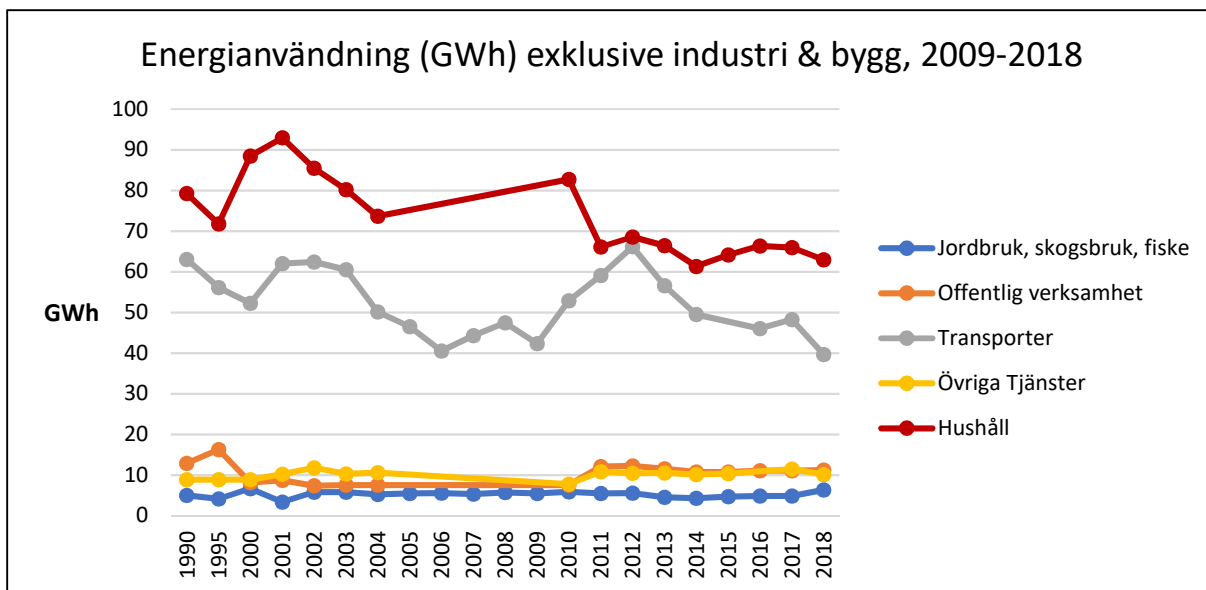
Energiförbrukningen varierar från år till år beroende på ett flertal faktorer. Dels inverkar väder och temperatur på hur mycket energi som går åt till uppvärmning. Dels varierar energianvändningen inom industrin med hur hög produktionen är under året. Det är därför svårt att dra några generella slutsatser huruvida den totala energianvändningen påtagligt ökar eller minskar.

Som framgår av figur 4 så är det framförallt industrins energiförbrukning som varierar kraftigt medan de övriga kategorierna ligger på en jämförelsevis konstant nivå sedan 1990. Hur energianvändningen inom övriga sektorer ser ut, när industri- och byggsektorn är borträknad, illustreras i figur 5.

Energiförbrukning inom kommunens industri- och byggsektor ökade kraftigt under 90-talet från drygt 220 GWh år 1990 till en toppförbrukning på cirka 770 GWh år 2004. Efter detta toppår har förbrukningen i stort legat mellan 500 och 600 GWh men väntas öka i och med kommande utökning av industrisektorn.

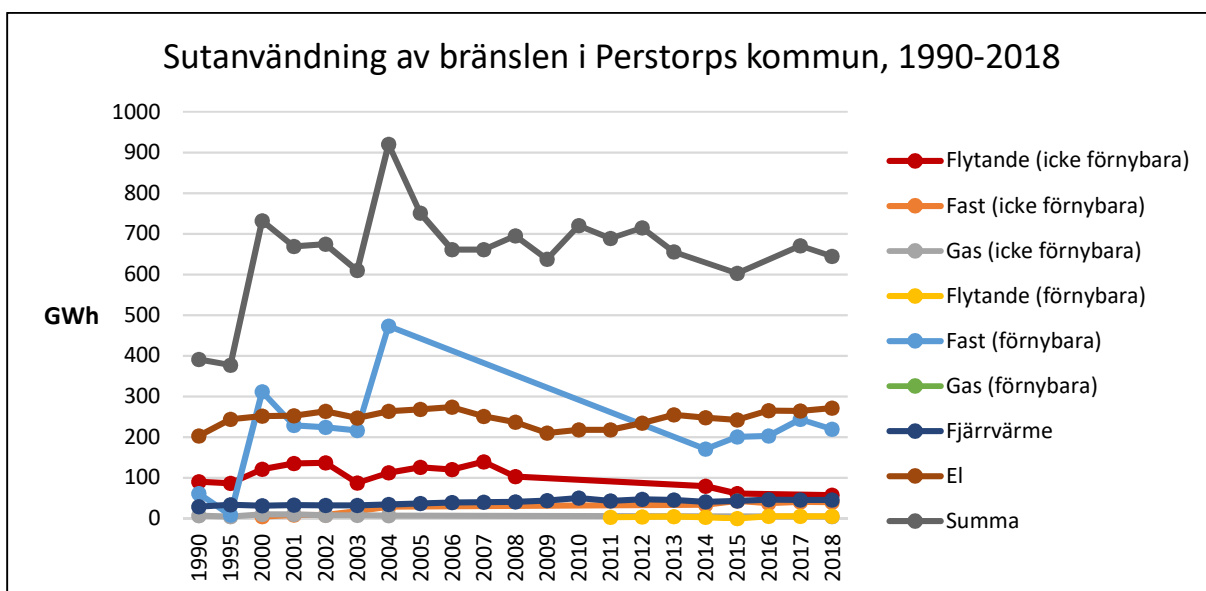
Figur 4: Energianvändning i Perstorps kommun per sektor, 2009-2018. Observera att heltäckande statistiskt underlag för samtliga sektorer saknas vissa år. (Källa: SCB)

Figur 5: Energianvändning i Perstorps kommun per sektor, exklusive industri och byggverksamhet, 2009-2018. Observera att heltäckande statistiskt underlag för samtliga sektorer saknas vissa år. (Källa: SCB)

Bränsleanvändning

I figur 6 illustreras förbrukningen av olika kategorier av bränsle samt hur dessa förhållanden ändrats under årens lopp. Trots en del kunskapsluckor till följd av sekretessbelagd statistik framgår det utifrån underlaget att det framförallt är användningen av fasta biobränslen som ökat sedan 90-talet.

Figur 6: Slut användning av bränsle efter kategori, 1990-2018. Heltäckande statistiskt underlag för samtliga bränslekategorier saknas vissa år med anledning av sekretess. Observera även att fjärrvärmen inte är producerad utan ingår i de övriga bränslekategorierna och därför är medräknad två gånger i den totala bränsleframställningen. (Källa: SCB)

Transporter

Transportsektorn i Perstorps kommun står för 7% av den totala energiförbrukningen och 14% av växthusgasutsläppen (se figur 2 och 13).

Vägtrafik

Det finns 3 relativt tungt trafikerade vägar som löper genom kommunen. Dessa är riksvägarna 21 och 24 samt länsväg 108. Trafikfördelningen på dessa vägar visas i tabellen nedan

Vägnummer	Riksväg 21, Väster Perstorp (2019)	Riksväg 21, Öster Perstorp (2019)	Riksväg 24, Väster väg 108 (2018)	Riksväg 24, Öster väg 108 (2018)	Länsväg 108 (2017)
Antal fordon/dygn	7160 (+240)	5730 (-200)	4380 (+1160)	3590 (+370)	1560 (+130)
Antal tunga fordon/dygn	1160 (+110)	920 (+70)	740 (+50)	620 (+50)	210 (+20)
Andel tung trafik i%	16,2 (+1)	16,1 (+1,8)	16,9 (-1,6)	17,3 (-0,4)	13,5 (-0,2)

Tabell 1: Trafikflöden på större vägar i kommunen. Siffror inom parentes anger ändring jämfört med 2005/2006 (Källa: Vägverket)

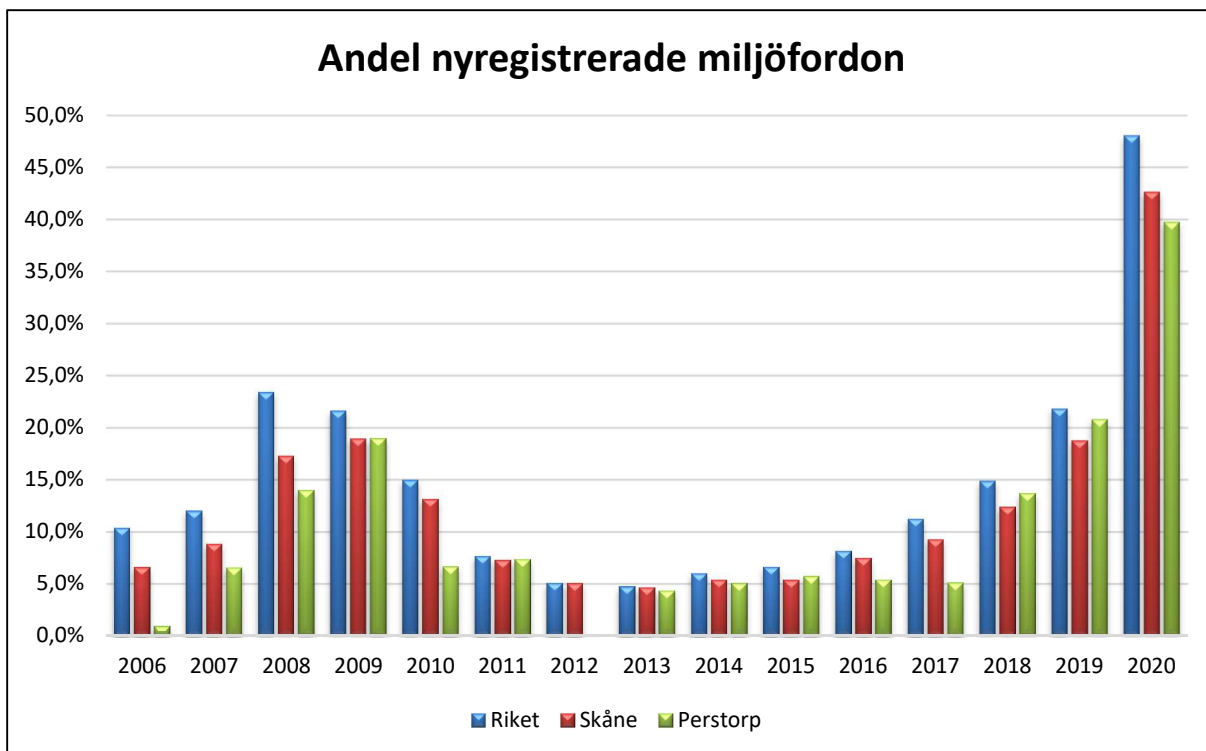
Miljöbilar och biobränslen

Försäljningen av miljöfordon har ökat markant sedan sekelskiftet, och trots en något blygsam ökning i Perstorps kommun under de första åren av 2000-talet följer kommunen nu i stort de trender vi ser på regional och nationell nivå.

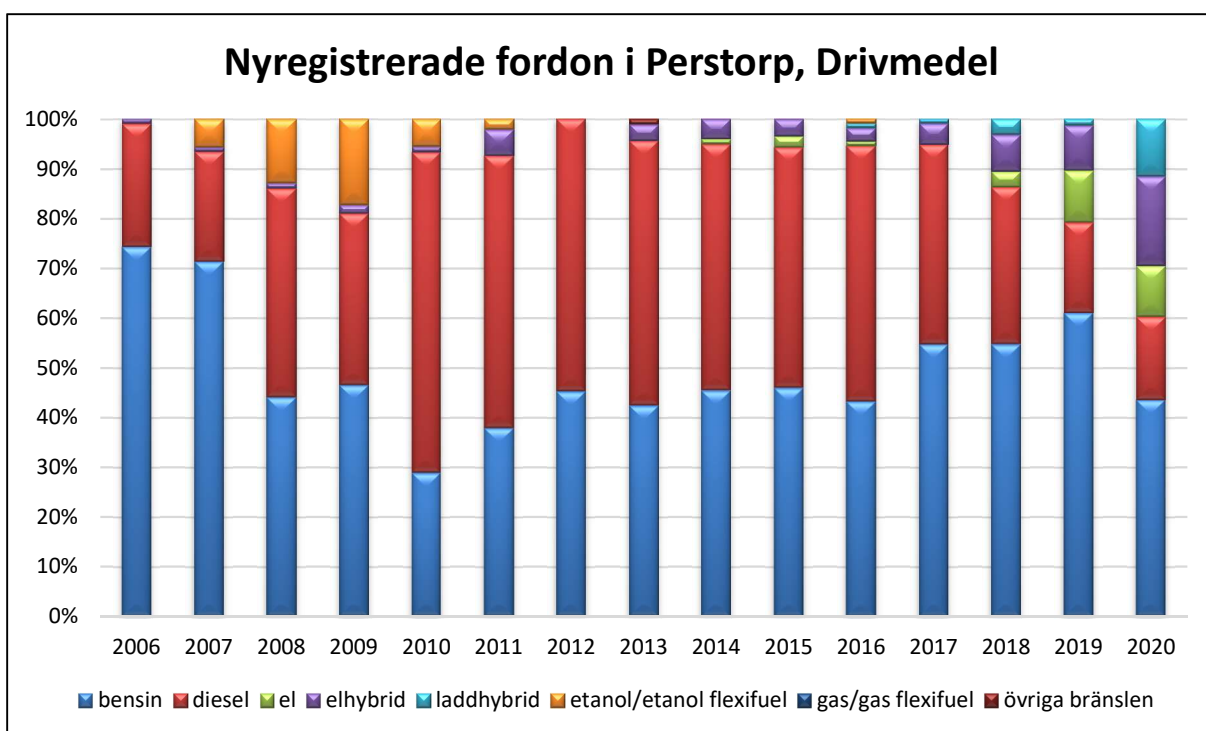
Som framgår av figur 7 och 8 toppade andelen miljöbilar av nyregistrerade fordon år 2009 då intresset för etanoldrivna bilar var stort, men minskade kraftigt under följande år. Under de senaste åren har dock intresset för framförallt elbilar, elhybrider och laddhybrider ökat kraftigt och utgjorde år 2019 en dryg femtedel av det totala antalet nyregistrerade fordon i kommunen. Detta är en trend som förväntas öka ytterligare i takt med att allt fler biltillverkare lanserar eldrivna fordon och fortsatt utveckling av den allmänna laddningsinfrastrukturen.

Alla tankstationer som säljer mer än 1 500 kubikmeter motorbensin eller fordonsdiesel per år måste enligt lagen om skyldighet att tillhandahålla förnybara drivmedel (2005:1048) erbjuda minst ett förnybart bränsle. I Perstorps kommun finns det i dagsläget tre bensinstationer som tillhandahåller förnybart bränsle; två som erbjuder E85 (etanol) och en som erbjuder HVO 100 (biodiesel).

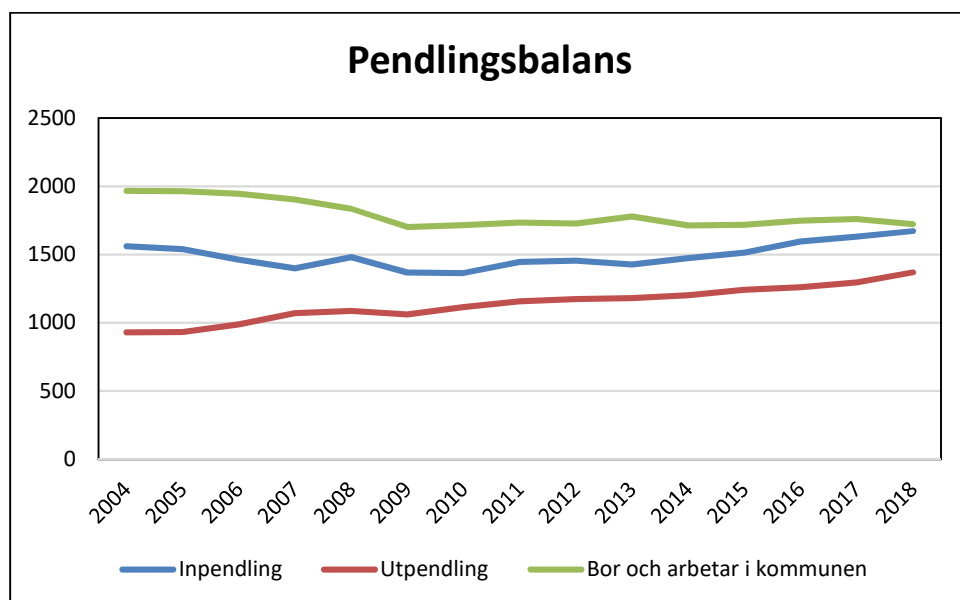
Figur 7: Andelen nyregistrerade miljöfordon per år i Sverige, Skåne och Perstorp. Miljöbilar är här definierade efter bränsletyp. Bränslesnåla bensin och dieslbilar som klassas som miljöfordon ingår inte i underlaget, men flexifuel samt ladd- och elhybrider ingår. (Källa: SCB)

Figur 8: Nyregistrerade fordon i Perstorp efter år och bränsletyp (Källa: SCB)

Pendlingsbalans

Perstorps kommun är en inpendlingskommun där pendlingsöverskottet under 2018 uppsteg till ca 300 personer en vanlig vardag. Andelen utpendlare är tilltagande, och andelen kommuninvånare som arbetar inom kommunen är avtagande.

Figur 9: Pendlingsbalans för Perstorps kommun (Källa: SCB)

Bostäder och service

Under 2000-talet har det skett stora förändringar inom energianvändningen i denna kategori. Allteftersom oljan blev dyrare och miljömedvetenheten höjts har allt fler fastighetsägare, såväl privata hushåll som privata och kommunala bolag, valt att byta energikälla.

Den största källan för uppvärmning i kommunens småhus är fjärrvärme. Konverteringen av olja till pelletspanna och berg- eller jordvärme har tillsammans med fjärrvärmen lett till att endast 1% av småhusen har olja som primär uppvärmningskälla (2020). Totalt 41 bostäder har värmepannor (ved, pellets eller olja) i reservsyfte. Dessa reservpannor ingår inte i sammanställningen redovisad i tabell 2.

Elvärme står för 34,3% av uppvärmningen i småhusen men det finns ett stort antal braskaminer och icke anmälningspliktiga värmepumpsanläggningar som kompletterar elvärmen inräknade i denna kategori. Antalet småhus som använder el som uppvärmningskälla har räknats fram som skillnaden mellan antal småhus och övriga uppvärmningskategorier.

Uppvärmning i småhus 2020	Antal småhus	Procent
Vedpanna	156	8,3%
Pelletspanna	70	3,7%
Oljepanna	19	1,0%
Värmepumpar berg/jord	167	8,9%
Fjärrvärme	826	43,8%
El	646	34,3%
Totalt	1884	100%

Tabell 2: Uppvärmningssätt i småhus i Perstorps kommun 2020 (Källa: SCB, Perstorps Fjärrvärme, Söderåsens Miljöförbund & LJ Sot)

För flerfamiljshus saknas motsvarande information angående uppvärmningskälla. Perstorps fjärrvärme uppger att 48 flerfamiljshus har aktiva anslutningar till fjärrvärmenätet. LJ sot har 41 värmepannor registrerade som ej är placerade i småhus. För dessa större värmepannor saknar registret dock definition av byggnadens ändamål eller bränsletyp.

Kommunala fastigheter

Det kommunala fastighetsbolaget Perstorps Bostäder AB äger ett antal bostäder och andra lokaler i Perstorp. År 2020 fanns det 471 lägenheter och 33 lokaler i bolagets ägo. Perstorps Bostäder har anslutit sig till Allmännyttans klimatinitiativ och har därigenom förbundit sig till klimatsinitiativets mål, det vill säga:

- En fossilfri allmännytta senast 2030
- 30% lägre energianvändning 2030 (räknat från 2007)

De flesta av kommunens fastigheter, undantaget Oderljunga skola, är anslutna till fjärrvärmenätet.

Industri

I Perstorps kommun domineras industrin av kemisk-teknisk industri. Den största delen av dessa företag finns inom Perstorps industripark där ett tiotal företag inom denna kategori är verksamma. Denna industri är mycket energikrävande och det finns därför en ångcentral som producerar den energi som behövs inom de olika industriprocesserna. Energianvändningen stiger och sjunker beroende på produktionsmängden och det är därför svårt att se någon generell trend när det gäller energianvändningen. Man får istället se till hur effektivt man utnyttjar den energi som används och vilken typ av bränsle som används.

Data rörande företagens energieffektiviserande åtgärder är svårt att få exakta siffror på, men som framgår av Sankey-diagrammet för den totala energianvändningen i kommunen (figur 2) är andelen bibränslen omfattande och har till stor del ersatt fossila bränslen. Exakta siffror över hur denna

brukningsgrad förändrats över tid finns ej att tillgå hos SCB med anledning av sekretess.

Perstorp Specialty Chemicals är det företag som via Ångcentralen producerar den energi som behövs i tillverkningsprocesserna inom industriparken. Det är också härifrån som delar av energin till Perstorps fjärrvärmenät utvinns, främst från rökgasåtervinningen. Den energi som går ut i fjärrvärmenätet är således till stor del spillvärme från industrin, särskilt under sommarmånaderna då fjärrvärmeleveranserna helt utgörs av industriell spillvärme. I Ångcentralen produceras även en del av den el som används inom området. Under 2017 producerades el motsvarande drygt 6% av den totala elförbrukningen i kommunen.

Energiförsörjning – elnätskapacitet och effekt

Den lokala och regionala elnätsinfrastrukturen sätter ramarna för vad som kan anslutas till det befintliga elnätet. Detta gäller såväl för energikonsumerande anslutningar, till exempel industrietablering eller större laddstationer, som för produktionsanslutningar som solceller och vindkraft.

Från E.ONs stora fördelningsstation i Perstorp utgår matningen för eldistributionen inom kommunens geografiska gränser samt till Perstorp AB och har en topp effekt på cirka 36-37 MW. Normalt ligger man väl under detta, men vid det högre effektuttaget under vintermånaderna har det vid ett par tillfällen de senaste fem åren förekommit att topp effekten kortare perioder har utnyttjats. Detta ställer krav på god kapacitet i E.ONs 130kV-regionnät som i sin tur är beroende av Svenska Kraftnäts 400kV-överföring till regionnätet. Perstorp AB har för närvarande planer på att bygga en transformatoranläggning med egen direktanslutning till regionnätet. När detta görs kommer transformatorerna i den nuvarande fördelningsstationen att avlastas.

Med nuvarande elnätsinfrastruktur förväntas normal tillväxt av lägre effektanslutningar (20-10/0,4kV) såsom bostadsområden och skolor inom kommunens geografiska område generellt kunna anslutas utan större problem. Möjligheterna beror dock även på var i nätet anslutning behöver ske, och det är svårare att tillgodose större effektanslutningar på landsbygden med befintlig infrastruktur.

Större effektanslutningar till lokalnätet (>200-300kW) kan normalt tillgodoses men kräver att nätägaren involveras i ett tidigt skede av planeringen så att man genom nätberäkning kan konstatera om delar av nätet måste förstärkas eller reinvesteras, särskilt när anslutningen planeras i periferin av det befintliga nätet.

För att kunna bemöta det ökade effektbehovet och möjliggöra hållbar tillväxt är det av stor vikt att kommunen samråder nära med såväl näringslivet som nätägaren, inte bara inom enskilda projekt, utan även för mer långsiktig och övergripande samhällsplanering.

Källa: Jim Dahlbom (E.ON i Hässleholm)

Energiförsörjning - förnyelsebar energi

Vindkraft

Sveriges elproduktion från vindkraft har ökat dramatiskt under det senaste decenniet, från drygt 2,5 TWh produktion år 2009 till 19,9 TWh år 2019. Sett som procentuell andel av respektive års totala elproduktion innebar detta en ökning från 1,9% till 12%.

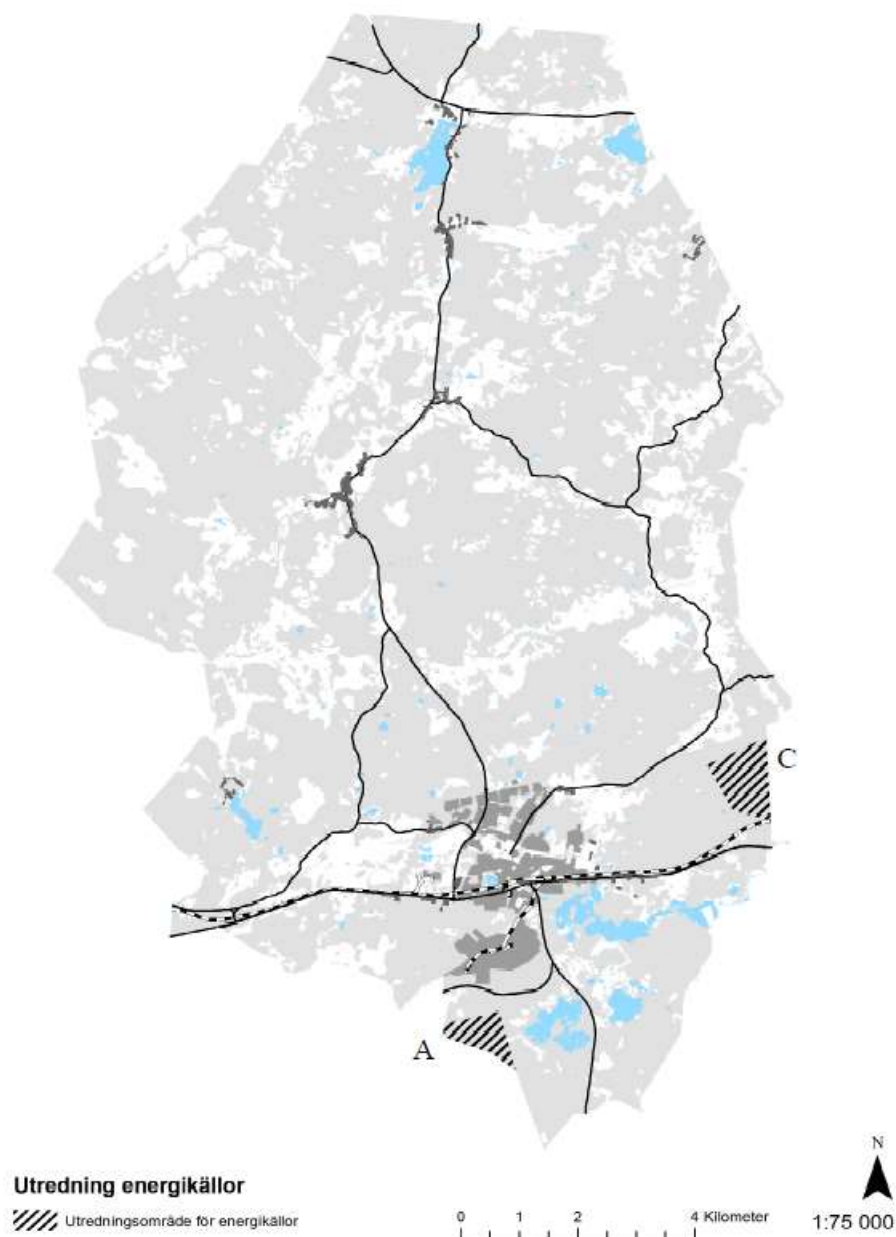
Källa: *Energimyndigheten*

<http://www.energimyndigheten.se/nyhetsarkiv/2020/2019-rekordar-for-svensk-elproduktion/>

Även teknikeffektiviseringen inom vindkraftsområdet har gått mycket fort, och dagens anläggningar har blivit både större och mer energieffektiva. Den ökade höjden av dagens vindkraftverk innebär även att större delen av Skånes landyta klassas som ytor med bra vindlägen. Effekten på de vindkraftverk som producerades vid sekelskiftet låg på några hundra kilowatt, vilket kan jämföras med att effekten på de vanligaste modellerna av nya vindkraftsturbiner för bruk på land är cirka 3 megawatt. Denna teknikutveckling förväntas fortgå.

Källa: *Svensk vindenergi, Energimyndigheten & Naturvårdsverket.*

I dagsläget finns inga vindkraftverk inom Perstorps kommun. En utredning angående kommunens förutsättningar för vindkraft och solenergi togs fram år 2017 som ett underlag till den nya översiktsplanen. Utredningen slår fast att det med hänsyn till rekommenderade skyddsavstånd och vindstyrka finns relativt få områden i kommunen som lämpar sig för vindkraftsproduktion i större skala. Av de fyra områden som pekats ut i underlaget har två områden, Svarvareboden samt Tussjöholm/Hönsholma (se figur 10), identifierats som intressanta för vidare studier avseende produktion av förnybar el. Plan- och bygg har nyligen fått i uppdrag att se över riktlinjerna för skyddsavstånd vilket kan komma att påverka dessa områden.

Figur 10: Utredningsområden för förnybara energikällor inom Perstorps kommun. Svarvareboden (A) och Tussjöholm/Hönsholma (C).

Solkraft

Solkraft utgör fortfarande en mycket liten andel av Sveriges totala elproduktion, men den globala solcellsmarknaden har vuxit mycket snabbt de senaste åren, och intresset, inte minst för småskalig produktion hos privata aktörer, har ökat påtagligt.

Länsstyrelsen i Skåne län bedömer det möjligt att andelen solcellsproducerad el i regionen kan vara 5-10% till år 2030, vilket skulle innebära en ökning med 0,7 - 1,3 TWh jämfört med produktionen idag.

I Perstorps kommun fanns år 2019 totalt 34 solcellsanläggningar, varav 33 har en effekt under 20kW. Detta kan jämföras med att det år 2016 fanns totalt 6 anläggningar i kommunen, samtliga med en effekt under 20kW. Total elproduktion från solceller inom kommunens geografiska område uppgick år 2019 till 390 kWh.

Källa: *SCB & Energimyndigheten*

De områden som i översiktsplanen pekats ut som potentiella utredningsområden för större solcellsanläggningar är desamma som för vindkraft (figur 10).

Biobränslen

Med begreppet biobränslen avses icke-fossila bränslen producerade av biomassa. I Sverige har vi gott om skog och en lång historik av ett reglerat skogsbruk vilket medför att vi nationellt sett framförallt brukar trädbränslen. Utöver direkta rester från skogsbruket såsom grenar, toppar och bark kan detta även vara rester från tillverkningsindustrin såsom sågspån och restprodukter från tillverkningen av pappersmassa. Utöver biobränslen från skogsbruket kan även odling på åkermark utgöra grunden för biobränslen i form av exempelvis Salix, energigräs, raps, ärtväxter och halm. Även bränslen som framställs från matavfall och slaktrester kan räknas som biobränslen, förutsatt att energiutvinningen inte även alstras ur fossila avfall som exempelvis plast.

Förbränning av biobränslen alstrar i likhet med fossila bränslen koldioxid. Till skillnad från fossila bränslen, vars förbränning frisätter kolatomer som under mycket lång tid varit avskilda från det naturliga kolkretsloppet, kan dock biobränslen nybildas inom en överskådlig tid genom att de ytor som avverkas planteras på nytt. Under tillväxten tar växterna upp koldioxid för att bygga upp ny biomassa och kolets kretslopp sluts. Den koldioxid som frigörs vid förbränningen av biobränslen bidrar alltså inte till att öka mängden koldioxid i atmosfären under förutsättning att man kompenserar avverkningen med motsvarande nyplantering.

Av de bränslen som används för energiutvinning i Perstorps kommun var 42% biobränslen år 2017 och 45% 2018.

Källa: *SCB & Energikontoret Skåne*

Fjärrvärme

Perstorps Fjärrvärme AB ägs i dagsläget till 50% vardera av Perstorps kommun och Eon, och är för närvarande i en försäljningsprocess avseende Eons andelar. Fjärrvärmeverket förser 912 fastigheter i tätorten med värme. Fastigheterna är fördelade på 826 småhus och 86 företagsanslutningar, varav 48 är för flerfamiljehus, 23 för offentlig förvaltning, 13 för tillverkande industri och 2 under övrigt. Ca två tredjedelar av den värme som fjärrvärmeverket producerar går till företagsanslutningarna och en tredjedel till småhusen.

Under perioden maj-september värms fjärrvärmenätet upp av spillvärme från Perstorps industripark vilket under de kallare månaderna kompletteras med en 12 megawatts biopanna och en 3 megawatts rökgaskondensator. Värmeverket har år 2020 försetts med en turbin som producerar el ur lågvärdig värme från biopannan. Elproduktionen avses huvudsakligen för eget bruk, med överskott levererat till Eons elnät.

Fjärrvärmeverket eldas med biobränslen i form av bark, vedflis, sågspån, grenar, samt obehandlat spillträ från annan produktion. En oljepanna finns kvar på fjärrvärmeverket som en nödreserv men används ej under normala driftsförhållanden.

Figur 11: Fjärrvärmenätet för Perstorps tätort

Växthusgaser

Sveriges växthusgasutsläpp motsvarade år 2018 drygt 5,4 ton koldioxidekvivalenter per invånare. De svenska utsläppen per person är låga i jämförelse med andra industriländer, men betydligt högre än i många utvecklingsländer. EUs Genomsnittliga utsläpp per capita år 2018 var 8,6 ton.

Källa: *European Environment Agency (EEA)*

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/t2020_rd300/default/table?lang=en

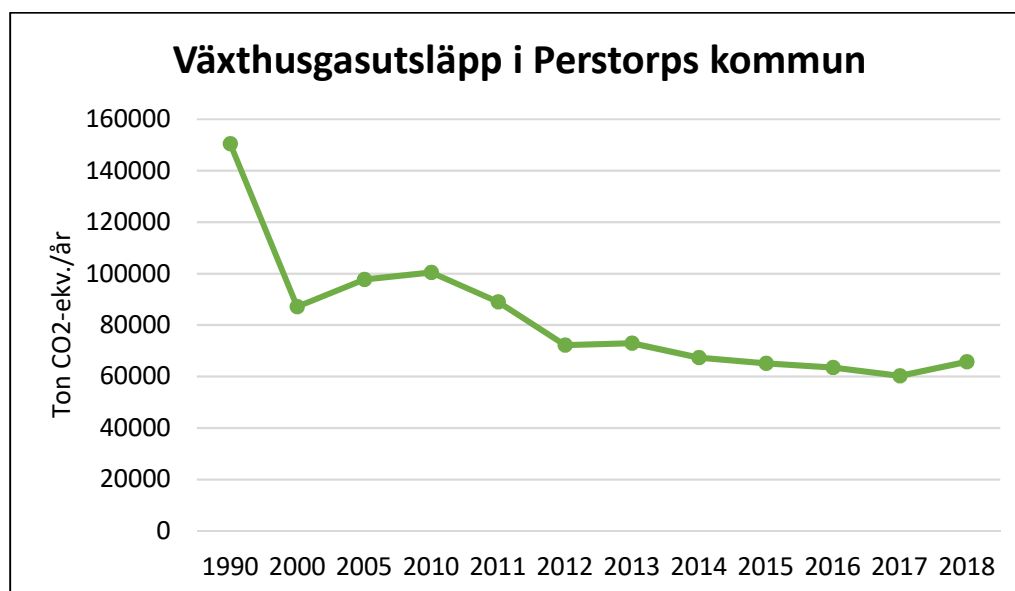

Enligt etappmålen i Sveriges klimatpolitiska ramverk ska utsläppen från de verksamheter som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter vara minst 63% lägre år 2030 jämfört med 1990 års utsläpp. Region Skånes mål är att växthusgasutsläppen i Skåne år 2030 ska vara minst 80% lägre än år 1990. Det tidigare regionala målet på 30% mindre utsläpp än år 1990 senast 2020 uppnåddes redan år 2015.

Utsläppen ska räknas som koldioxidekvivalenter och omfattar de sex växthusgaserna Koldioxid, Metan, Lustgas, HFC, PFC och SF₆. Koldioxid är den växthusgas som släpps ut i störst mängd och har därför även den största påverkan på växthuseffekten. De övriga fem växthusgaserna släpps ut i betydligt mindre mängd men har proportionellt en betydligt större växthuseffekt. För att kunna beräkna den totala effekten av samtliga växthusgaser anges utsläppsmängderna därför vanligen omräknade till koldioxidekvivalenter.

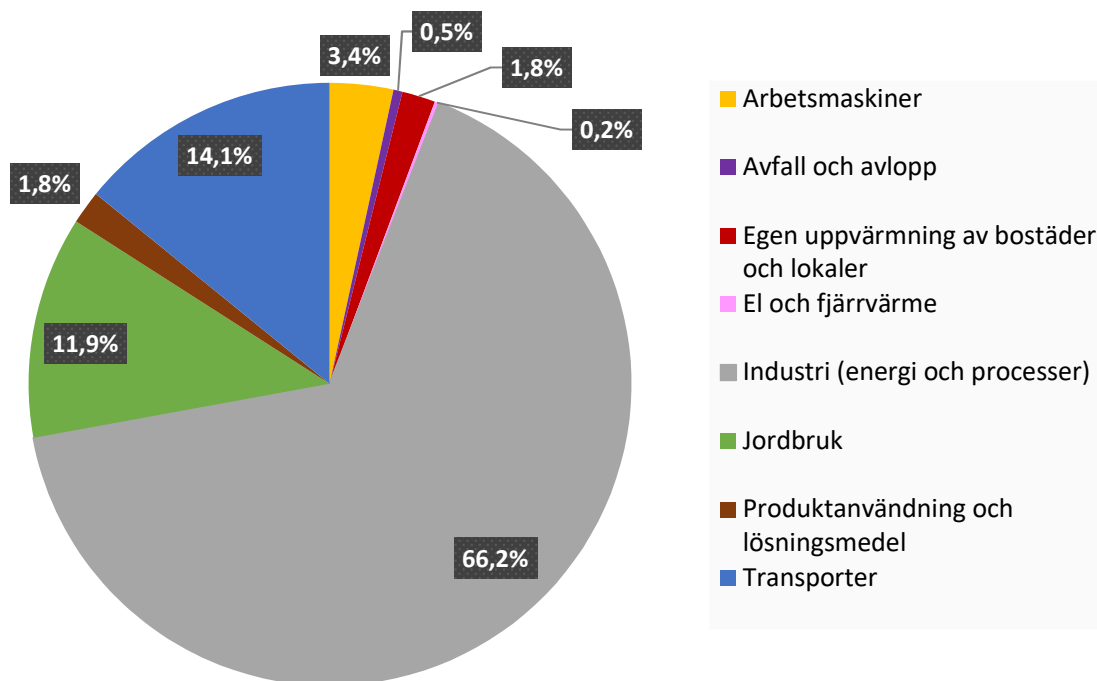
I Perstorps kommun uppgick utsläppen av växthusgaser till 65 762 ton koldioxidekvivalenter år 2018, vilket motsvarar en minskning på cirka 56,3% jämfört med 1990 års utsläpp (figur 12). Utsläppen per capita är cirka 8,79 ton växthusgaser per person/år. Jämfört med snittet i Sverige som var 5,4 ton samma år är detta tämligen högt. Den i jämförelse höga siffran beror i stor utsträckning på en liten befolkning kombinerat med mycket tung industri.

Källa: RUS

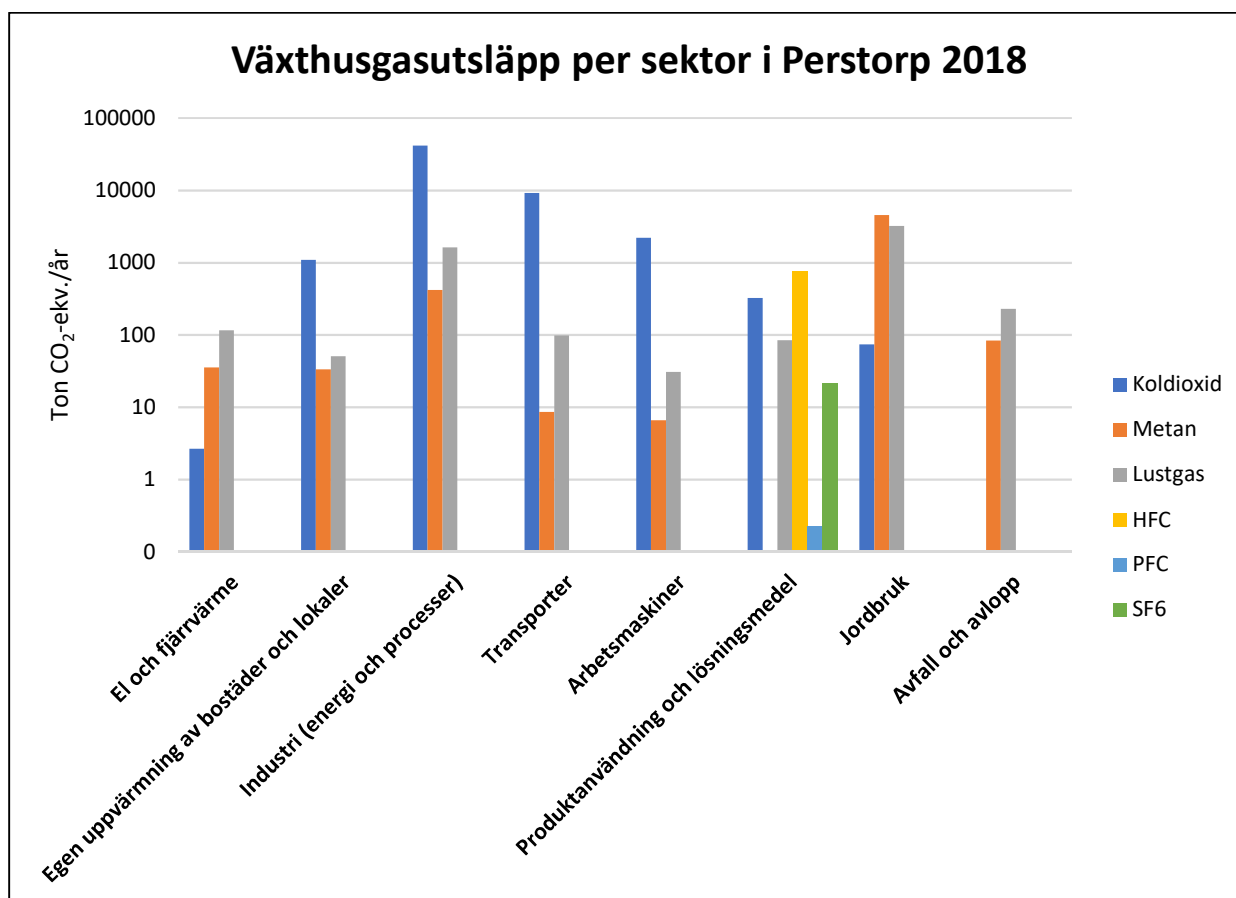

Figur 12: Växthusgasutsläpp i Perstorps kommun 1990-2018, angivet i ton koldioxidekvivalenter per år. (Källa: RUS)

Merparten av dagens växthusgasutsläpp i Perstorp sker från industrisektorn, följd av jordbruk och transporter (se figur 13). Mängd och typ av växthusgaser per sektor redovisas i figur 14.

Figur 13: Andelen växthusgasutsläpp, mätt i koldioxidekvivalenter, per upphovssektor i Perstorps kommun år 2018. (Källa: RUS)

Figur 14: Totalt utsläpp av respektive växthusgas per sektor i Perstorps kommun år 2018. Observera att skalan är logaritmisk. (Källa: RUS)

Bilaga 2. Resultat från enkätundersökning

Perstorp är en till invånarantalet liten kommun med en stor industrisektor. Som en del av underlaget inför framtagandet av detta program utfördes därför en enkätundersökning riktad till kommunens 30 största företag, sett till antalet anställda, under våren 2020. Totalt inkom svar från 11 personer som representerade 8 företag.

Huvudfokus i enkäten rörde hur företagen upplevde kommunens befintliga möjligheter för kollektivtrafik och hållbara transporter, vilket intresse som finns för nätverksträffar, goda exempel samt vad företagen förväntar sig av kommunens eget arbete i energi- och klimatfrågor.

Kollektivtrafik

En dryg tredjedel av de tillfrågade som lämnat in svar anser att deras anställda som bor i tätorter annat än Perstorp saknar rimlig möjlighet att ta sig till arbetsplatsen med kollektivtrafiken. Svårigheter som lyfts är avsaknaden av förbindelser till närliggande regioner i nord-sydlig riktning, bristande täthet i avgångarna, avsaknaden av alternativ när tågtrafiken ligger nere, osynkroniserade tidtabeller för anställda som behöver byta tåg, det förhållandevis långa gångavståndet mellan stationen och industriparken samt osäker cykelförvaring på stationen.

Vidare angav strax över en fjärdedel av företagen att de upplever att dagens kollektivtrafikalternativ begränsar deras rekryteringsmöjligheter. Utöver ovanstående praktiska svårigheter kopplade till dagens kollektivtrafik lyfter ett av företagen dessutom att den samlade miljöbelastningen kopplat till resor till och från arbetet är av allt större vikt för ungas val av arbetsplats.

Förväntningar på kommunens arbete

Det i särklass vanligaste svaret på vad företagen förväntar sig av kommunens eget arbete i energi- och klimatfrågor är att kommunen föregår med gott exempel. Förslag på vad man avser med detta innefattade både konkreta åtgärder i kommunens verksamhetsutövning, exempelvis en miljövänlig fordonsflotta, en tydlig resepolicy och användning av återvinningsbara material, som mer beteendepåverkande åtgärder som att framhäva fördelarna med det biobränsle drivna fjärrvärmeverket, visa exempel på hur man sparar energi och främjandet av el- och hybridfordon.

Andra förväntningar som framfördes är ett bra och nära samarbete med näringslivet i klimat-, energi- och infrastrukturfrågor, ett aktivt arbete för att minimera klimatpåverkan och att kommunens arbete inte sker på företagens bekostnad i fråga om exempelvis förhöjda elpriser.

Erfarenhetsutbyte och forum för energi- och hållbarhetsfrågor

Flera av de tillfrågade företagen angav att de aktivt arbetar med energieffektivisering och minskade klimatavtryck. Få svar inkom dock angående specifika delar av detta arbete som kommunen kan ta lärdom av, stötta företagen i eller på annat sätt samverka för att främja ett gemensamt hållbarhetsarbete.

Av de åtta företag som lämnade in svar på enkäten uppgav företrädare för fem att det fanns ett intresse för ett utökat forum kring näringslivets energi- och hållbarhetsfrågor, exempelvis i form av samverkansmöten eller seminarier, med kommunen som samordnare. Ytterligare ett företag svarade att intresset möjligen kan finnas men angav inte närmare under vilka förutsättningar. I de fall då flera representanter från samma företag svarade fanns det dock meningsskiljaktigheter i fråga om vilken nytta man skulle ha av denna typ av samverkan varför det faktiska intresset skulle kunna vara större än vad undersökningen anger.

Bilaga 3. Riktlinjer för utformning av nämndernas energi- och klimatmål

De mål som stadgas i energi- och klimatprogrammet utgör kommunens långsiktiga och övergripande mål inom området. För att visionen ska kunna uppnås behöver dock mer konkreta och mätbara mål tas fram på nämndnivå och förankras i respektive förvaltnings dagliga arbete. Det åligger därför varje nämnd som utsetts till huvud- eller medansvarig till energi- och klimatprogrammets målområden att identifiera de åtgärder som krävs för att målbilden ska kunna uppnås och integrera konkreta mål med anknytning till energi- och klimatprogrammet i den årliga verksamhetsplaneringen eller i en förvaltningsspecifik handlingsplan. Dessa mål ska rapporteras i ledningssystemet och sammanställas i det årliga miljöbokslutet.

Goda exempel och färdiga projektupplägg för de olika sektorerna av kommunal verksamhet finns i stor utsträckning redan sammanställda av exempelvis energimyndigheten och energikontoret Skåne. Inför framtagandet av de förvaltningsspecifika målen ska det därför göras en omvärldsbevakning så att relevanta projekt, utbildningar, koncept och målgåtgärder kan identifieras och integreras i den egna verksamhetsplaneringen.

Eftersom kommunens övergripande mål fastställts i energi- och klimatprogrammet ska de nämndspecifika målen utformas som konkreta mål i enlighet med kommunens riktlinjer för mål- och resultatstyrning.

Målen ska vara tydliga och väl avgränsade till nämndens kärnverksamhet så att alla som ska arbeta med målen kan känna ett delägarskap i såväl målbild som utförande. Till exempel ska fokus i barn- och utbildningsnämndens mål rikta sig till rutiner i det dagliga arbetet samt hur medvetenhet kring hållbarhetsfrågor kan införlivas i undervisning eller på annat sätt förmedlas till eleverna, snarare än till exempel frågan om energisnål belysning i skolmiljöer, vilket huvudsakligen faller under teknik- och serviceförvaltningens ansvarsområde.

För att det ska vara möjligt att kontrollera efterlevnad av målen är det viktigt att man väljer indikatorer som lätt kan sökas ut av den eller de personer som ansvarar för utförande och rapportering av målet. Till varje mål ska det därför redan innan antagandet finnas en beskrivning för hur indikatorn ska kunna registreras, sökas ut och rapporteras in så att resultaten från år till år kan jämföras på samma grunder. Den fastställda metoden för utsökning ska vara enkel, snabb och anpassad till det dagliga arbetet med ärendehanteringssystem så att uppföljningen inte riskerar prioriteras bort på grund av tidsbrist eller ersättas av grova skattningar för att täcka hål i registerhållningen. Det är därför

särskilt viktigt att de anställda har en framträdande roll i såväl målens formuleringar som hur de ska kunna följas upp.

Varje mål ska också ange vem som har det huvudsakliga ansvaret för utförande och uppföljning av målet. För att undvika oklarhet som kan uppstå vid personalomsättning eller långvarig frånvaro ska ansvarsfördelningen i första hand anges med yrkestitel, inte personens namn.

Nedan följer två exempel på hur förvaltnings specifika mål kan utformas.

Exempel på målformulering – Teknik- och service

Fossilfri fordonsflotta

Mål: XX% av kommunorganisationens personbilar och lätta lastbilar ska senast år 20XX primärt drivas med fossilfritt drivmedel. Senast år 20YY ska denna andel vara 100%.

Utförande: Successiv utfasning av fossilbränsle drivna fordon. Om särskilda skäl ej föreligger ska krav på fossilfrihet vara ett grundkrav i samtliga av kommunens upphandlingar av personbilar och lätta lastbilar. Befintliga dieseldrivna fordon som är godkända för tankning med HVO100 ska tankas enbart med HVO100.

Indikator: Procentuell andel fossilbränslefria personbilar och lätta lastbilar i kommunorganisationens fordonsflotta. För fordon som kan tankas med antingen fossila eller fossilfria bränslen beräknas fossilfriheten baserat på den procentuella fördelningen av köpt drivmedelstyp.

Rapporteringsansvarig: Teknik- och servicechef

Uppföljning: Årlig rapportering av indikatortalet i ledningssystemet.

Exempel på målformulering – Barn- och utbildning

Minskat matsvinn från kommunens för- och grundskolor

Mål: Andelen matsvinn från kommunens för- och grundskolor ska minska med X% jämfört med 20XX års totalvikt senast år 20YY.

Utförande: Temaundervisning och riktade projekt med eleverna, samarbete med det kommunala renhållningsbolaget och studiebesök på återvinningscentralen.

Indikator: Totalvikt matavfall samt procentuell förändring jämfört med år 20XX.

Rapporteringsansvarig: Barn och utbildningschef.

Uppföljning: Årlig rapportering av indikatortalet i ledningssystemet samt en skriftlig sammanställning av de projekt och temaundervisningar som genomförts under verksamhetsåret.